

Recensies

Mavis Staples.

Foto Getty

Al is ze bijna 80, Mavis Staples' stem klinkt nog steeds net zo uniek als in de jaren zestig.

Mavis Staples
Pop
★★★★★

27/6, Carré,
Amsterdam.

Soul en gospel, hoop en daadkracht vloeien prachtig samen in Carré donderdag.

Over een paar weken wordt ze 80, maar nog altijd beschikt Mavis Staples over die krachtige, diepe bariton die ze al in de jaren zestig liet horen toen ze deel uitmaakte van de Staple Singers. Het tempo ligt in Carré hooguit wat lager dan we ons herinneren van hits als *Respect Yourself* van de door haar vader, Roebuck 'Pops' Staples, geleide familieband.

Haar vader overleed in 2000, ook haar zusters uit de zanggroep leven niet meer. Maar het is opvallend hoe sterk en daadkrachtig Mavis zelf de laatste jaren voor de dag komt. Sinds jongere liedjesschrijvers als Wilco's Jeff Tweedy en Ben Harper zich over haar hebben ontfermd, heeft ze een paar indrukwekkende platen gemaakt, met liedjes die precies passen bij haar stembereik en waarin ze alle ruimte krijgt voor melodische wendingen.

Soul en gospel, hoop en daadkracht vloeien prachtig samen in Carré donderdag. Gitarist Rick Holmstrom zet met precies dezelfde treffende noten de lijnen uit als Pops Staples destijds deed. Drummer Stephen Hodges speelt eenvoudige shufflepatronen en een tweekoppig koortje biedt een stevig vangnet.

Mooi hoe de stem van Donny Gerrard lijkt op die van Staples' in 2000 overleden vader, als hij haar aanmoedigt in *Slippery People*, het in 1984 door de Staple Singers geco-

verde liedje van Talking Heads.

Nog mooier wordt het als Staples het aloude *For What It's Worth* van Buffalo Springfield inzet. De zangeres neemt het publiek mee terug naar de jaren zestig, toen hun muziek de soundtrack vormde bij talloze demonstraties.

Een liedje als *Respect Yourself* heeft vijftig jaar later evenmin iets aan zeggingskracht en betekenis ingeboet. Opvallend ook hoe Staples' recente werk daarbij aansluiting vindt. *We Get By*, *Change* en *Anytime* worden met diezelfde hoopvolle begeestering gebracht als oude, klassiek geworden liedjes en klinken eigenlijk net zo tijdloos.

Staples' stem is iets gruisiger geworden en ze zingt wat kortademig, maar nog altijd klinkt ze uniek. Haar muziek biedt troost maar spoort tegelijkertijd aan tot actie. Precies zoals vijftig jaar geleden. Het slot van het concert is voorbeeldig. Het publiek is tijdens *No Time For Crying* naar voren gedrongen. Staples en de band blijven steeds opnieuw de regel 'We got work to do' zingen als ze van het podium gaan. Dat is al leeg als het publiek nog altijd meezingt en de maat klappt. Dit is geen afscheid van een op leeftijd geraakte soullegende, maar een aansporing haar werk voort te zetten. Het onrecht is nog lang niet de wereld uit. Handsen uit de mouwen en aan het werk.

Gijsbert Kamer

Grove corpsballentaal en een wonderschoon toneelbeeld gaan hand in hand in de Ilias van Orkater.

Foto Ben van Duijn

Ilias
Theater
★★★★★

Door Orkater/
De Nieuwkomers/
Konvooi.
16/6, Oerol,
Terschelling,
5 t/m 14/7, Over
het IJ Festival,
Amsterdam.
Tournee t/m 21/11.

Dood, waanzin en onmacht komen hard aan in deze prachtig vormgegeven voorstelling.

Zo mooi, maar o zo bedrieglijk. Je ontdekt in een duinpan op Terschelling (tijdens festival Oerol) een magisch patroon van blauwe paaltjes, in slagorde opgesteld tegen een heuvel van zand. Aan de rand, afgetekend tegen een hemelsblauwe horizon, staan vier silhouetten: soldaten in een harnas van alweer dat betoverende blauw. Harmonieus zingend dalen ze het slagveld af. Dit gaat een esthetische *Ilias* worden, denk je. Door een nieuwe club van jong muziektheatertalent, Konvooi geheten, onder de hoede van Orkater in het kader van De Nieuwkomers.

Maar dan beginnen ze te praten, deze vier grofgebekte Griekse soldaten. De botte, ongevoelige legeraanvoerder Agamemnon, de onkwetsbaar gewaande held Achilles, zijn neef en beste vriend Patroklos en de slimme, twijfelende Odysseus. Corpshumor,

daar lijkt hun hooghartige taalgebruik vol vernederende machtswellust en vrouwonvriendelijke 'geintjes' nog het meest op. Even botst het, die grove taal en dat wonderschone toneelbeeld. Maar dan realiseer je je dat de Grieken zich tijdens de Trojaanse Oorlog gedragen moeten hebben als dronken barbaren, mede door het lange wachten. Dus zo ver zitten deze bekechtende soldaten er niet naast.

Bovendien betwisten ze een belangrijk onderwerp: de zin(loosheid) van oorlog. Van een strijd die hier nota bene begonnen is om een vrouw - een elegante travestierol van de zingende acteur Jesse Mensah, die in wapperende roze tule als Helena aan de horizon verschijnt. Wij weten dat Odysseus de list met het Paard van Troje zal bedenken, zij niet. Dan komen dood, waanzin en onmacht toch hard aan, daar in het zand.

Annette Embrechts

Cellist Irene Kok treft een milde, persoonlijke toon, waarin je verrassende diepten ontdekt.

Foto Andrej Grilic

Glinka, Sjostakovitsj, Tsjaikovski
Klassiek
★★★★★

Irene Kok, Noord
Nederlands Orkest
o.l.v. Damian Iorio.
Festival CityProms.
28/6,
Wilhelminaplein,
Leeuwarden.

Sjostakovitsj' Eerste celloconcert krijgt een waardige uitvoering.

Op de balkons van de woningen rond het Wilhelminaplein worden de flessen cava opengetrokken. Beneden, op een gigantisch podium, stemmen de musici van het Noord Nederlands Orkest hun instrumenten. Ineens klimt een tiener met een sousafoon het podium op. Ze begint de baslijn van een jazznummer te blazen. Beneden, tussen het publiek, reageert een jongen met een tuba. En dan stromen ze van links en rechts het plein op, de leden van de harmonie- en fanfareorkesten waar Friesland trots op is.

Al snel vult het plein zich met ouders en hun kroost, feestend uitgaanspubliek en muziekliefhebbers.

'Grenzen vervagen' luidt het motto van de negende editie van het muziekfeest CityProms, met aandacht voor amateurorkesten en de inzet van klassieke muziek in de zorg. Hoogtepunt van de zonnige openingsavond is het

optreden van het Noord Nederlands Orkest met de cellist Irene Kok (29). Na een tintelend gespeelde Overture van *Ruslan en Ludmila* van Mikhail Glinka zitten de orkestleden klaar voor serieuzer werk. Sjostakovitsj' *Eerste celloconcert*, met zijn wrange marsritmes, is voor het publiek even schakelen. Kok kiest voor een milde, persoonlijke toon, waarin je verrassende diepten ontdekt. In de buitenlucht, tegen de zon in turend, verloopt haar spel niet vlekkeloos maar samen met de ervaren dirigent Damian Iorio krijgt het stuk een waardige uitvoering. Mooi dat juist in het kalme tweede deel de zon achter de gebouwen rondom het plein verdwijnt. Na haar toegift, *De zwaan* uit Saint-Saëns' *Carnaval der dieren*, krijgt Irene Kok een enthousiast applaus.

Het feest is niet pas begonnen. Met het Jazz Orchestra of the Royal Concertgebouw gaat Leeuwarden de nacht in.

Biëlla Luttmer

Holland Opera maakt een vrolijke en opgeruimde King Lear, die niet heel diep gaat, maar goed werkt als zomerse versnapering.

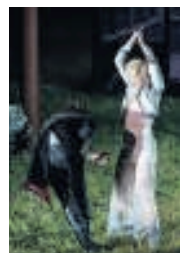

Foto Ben van Duijn

King Lear
Theater
★★★★★

Van Giuseppe
Verdi door Holland
Opera, regie Joke
Hoolboom. 28/6,
Fort Rijnauwen,
Bunnink. Daar t/m
20/7.

De opera voor alle leeftijden straalt een lekker videoclipachtige sfeer uit.

In de *King Lear* van Holland Opera kijkt Koning Lear vanaf Fort Rijnauwen, nabij Utrecht, uit over zijn rijk. Hij voelt dat zijn tijd bijna gekomen is en besluit zijn land te verdelen onder zijn drie dochters. Goneril (Ekaterina Levental) en Regan (Kelly Poukens) komen aanrijden in een Chevrolet Corvette uit 1961. De dames houden van glimmende voorwerpen. De jongste dochter Cordelia (Elisabeth Hetherington) komt gewoon aanlopen over het fraai uitgelichte kerkhof naast het fort. 'Tell me who loves me most. The biggest share will go to thee', zingt Lear (Wiebe-Pier Nossen). Natuurlijk krijgen de oppervlakkige slijmballen alles en de oprechte Cordelia niks. Lears door iedereen vergeten bastaardzoon Edmund (Alexander de Jong) staat ook met lege handen. Intriges blijven niet uit.

Holland Opera maakt van Verdi's

nooit afgemaakte opera *King Lear* (gebaseerd op het stuk van Shakespeare) een toegankelijk locatiespektakel op Fort Rijnauwen. De groep, die hier sinds 2005 geregeld een opera speelt, is nog niet uitgekeken op deze plek. Met hulp van onder anderen componist Fons Merckies, librettist en regisseur Joke Hoolboom en muzikaal arrangeur Niek Idelenburg wordt deze *Lear* een vrolijk en opgeruimd zomerstuk dat niet heel diep gaat, maar als zomerse versnapering goed te pruimen is.

De uitvoerenden zijn gewoon goed - van de solisten tot het koor en het Jong Nederlands Blazers Ensemble. Ook is er medewerking van vier dansers van het collectief 155. Hoewel hun gebrekdans en de stunts op motors weinig toevoegen, versterken hun scènes de videoclipachtige sfeer die deze opera voor alle leeftijden uitstraalt. Lekker kijken, kortom.

Vincent Kouters